

Z A P I S N I K

9. izvanredne sjednice Senata Sveučilišta u Zagrebu u akademskoj godini 2000./2001. održane 2. ožujka 2001. s početkom u 11 sati.

*

Prisutni članovi:

1. rektor prof. dr. sc. Branko Jeren
2. prorektor za nastavu i studente prof. dr. sc. Dragan Milanović
3. prorektor za poslovanje Sveučilišta prof. dr. sc. Vlado Leko
4. prorektor za međunarodnu suradnju prof. dr. sc. Zdenko Kovač

*

5. prodekan Agronomskog fakulteta doc. dr. sc. Davor Romić (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Zvonka Mustapića)
6. prodekan docent Tomislav Rališ s Akademije dramske umjetnosti (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Vjerana Zuppu)
7. dekan Akademije likovnih umjetnosti prof. Stjepan Gračan
8. prodekan Arhitektonskog fakulteta doc. Veljko Oluić (zamjenjuje dekanicu prof. dr. sc. Hildegard Auf-Franić)
9. dekan Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta prof. dr. sc. Branko Radovančić
10. prodekanica Ekonomskog fakulteta prof. dr. sc. Lovorka Galetić (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Soumitru Sharmu)
11. dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva prof. dr. sc. Slavko Krajcar
12. dekanica Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije prof. dr. sc. Stanka Zrnčević
13. dekan Fakulteta organizacije i informatike prof. dr. sc. Miroslav Žugaj
14. prof. dr. sc. Vlatko Mileta s Fakulteta političkih znanosti (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Ivana Šibera)
15. prodekan Fakulteta prometnih znanosti doc. dr. sc. Dragan Badanjak (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Alojza Brkića)
16. dekan Fakulteta strojarstva i brodogradnje prof. dr. sc. Mladen Franz
17. dekan Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta prof. dr. sc. Nikola Kujundžić
18. doc. dr. sc. Željko Jerneić s Filozofskog fakulteta (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Nevena Budaka)
19. dekan Geodetskog fakulteta prof. dr. sc. Tomislav Bašić
20. dekan Građevinskog fakulteta prof. dr. sc. Željko Korlaet
21. dekan Grafičkog fakulteta prof. dr. sc. Stanislav Bolanča
22. v. d. dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta prof. dr. sc. Tomislav Ivančić
23. prof. dr. sc. Marko Mesarić s Medicinskog fakulteta (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Borisa Labara)
24. dekan Metalurškog fakulteta prof. dr. sc. Ante Markotić
25. dekan Muzičke akademije prof. Haris Nonveiller
26. prodekan Pravnog fakulteta prof. dr. sc. Siniša Petrović, kojeg je u dijelu sjednice zamijenio tajnik Stjepan Lice (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Mihajla Diku)
27. dekan Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta prof. dr. sc. Branko Tripalo
28. prodekan Prirodoslovno-matematičkog fakulteta prof. dr. sc. Tomislav Cvitaš (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Aleksu Bjeliša)
29. dekan Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta prof. dr. sc. Darko Mayer
30. dekan Štomatološkog fakulteta prof. dr. sc. Vlado Carek
31. dekan Šumarskog fakulteta prof. dr. sc. Ivica Grbac
32. dekan Tekstilno-tehnološkog fakulteta prof. dr. sc. Drago Katović
33. prodekan Učiteljske akademije mr. sc. Filip Ćurić (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Ivana De Zana)
34. prof. dr. sc. Zdenko Biđin s Veterinarskog fakulteta (zamjenjuje dekana prof. dr. sc. Zdenka Makeka)

*

35. predsjednik Studentskog zbora Zrinko Čustonja, student
36. zamjenik predsjednika Studentskog zbora Ratimir Jureković, student
37. član Predsjedništva Studentskog zbora Domagoj Jelić, student

38. član Predsjedništva Studentskog zbora Nikola Rošić, student

Odsutni članovi:

39. prorektorica za znanost prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer

40. prof. dr. sc. Ivan Gotić s Geotehničkog fakulteta

41. dekan Kineziološkog fakulteta prof. dr. sc. Bojan Matković

42. član Predsjedništva Studentskog zbora Hrvoje Grujić, student (ispričao se)

43. član Predsjedništva Studentskog zbora Luka Ivandić, student (ispričao se)

Sjednici još prisustvuju

- prof. dr. sc. Ivan Koprek, dekan Filozofskog fakulteta Družbe Isusove
- prof. dr. sc. Sibila Jelaska, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
- Vilim Ribić, Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja
- iz stručne službe Rektorata
- akademska tajnica Olga Šarlog Bavoljak, dipl. iur
- stručna suradnica Branka Römer, prof.

Predsjedava rektor prof. dr. sc. Branko Jeren.

*

Rektor je pozdravio prisutne, posebno prof. dr. sc. Sibilu Jelaska i Vilima Ribića iz Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, te predložio dnevni red. Senat je prijedlog prihvatio i utvrdio ovaj

d n e v n i r e d :

- 1. Razmatranje mjera racionalizacije (uštede) po grupama izdataka za zaposlene i za tekuće transfere**
- 2. Razno**

1. Razmatranje mjera racionalizacije (ušteda) po grupama izdataka za zaposlene i za tekuće transfere

Ova je izvanredna sjednica sazvana, izvijestio je rektor, u skladu sa zaključcima 8. sjednice Senata održane 13. veljače 2001, nakon rasprave o tome kako da sastavnice Sveučilišta odgovore na traženje Ministarstva znanosti i tehnologije da za 10% racionaliziraju izdatke za zaposlene i za materijalne troškove. Također u skladu sa spomenutim zaključcima Vijeće za financije i računovodstvo Sveučilišta u Zagrebu pripremlilo je materijal *Mjere racionalizacije izdataka za zaposlene i za materijalne troškove*.

Prorektor V. Leko najprije je obavijestio da su sve sastavnice Sveučilišta dostavile potrebne podatke, na čemu im je zahvalio, i da je Vijeće za financije i računovodstvo održalo svoju sjednicu te nakon razmatranja svih relevantnih čimbenika utvrdilo i uputilo svoj prijedlog Senatu. Potom je prorektor obrazložio materijal prema dijelovima te posebno govorio o Uvodu (pravna osnova i kronologija), o Pregledu mjera racionalizacije predloženih od fakulteta i akademija Sveučilišta (I. Izdaci za zaposlene i II. Tekući transferi) i o Zaključcima koje je Vijeće za financije i računovodstvo predložilo Senatu te da ih, ako ih prihvati, kao svoje prosljedi Ministarstvu znanosti i tehnologije.

U raspravi su sudjelovali: N. Kujundžić, I. Grbac, rektor, prorektor V. Leko, V. Mileta, V. Carek, Ž. Korlaet, V. Ribić, T. Bašić, S. Krajcar, S. Gračan, L. Galetić, A. Markotić, prorektor Z. Kovač, H. Nonveiller, S. Jelaska i V. Oluić.

Nakon rasprave Senat je usvojio ovaj tekst:

MJERE RACIONALIZACIJE IZDATAKA ZA ZAPOSLENE I ZA MATERIJALNE TROŠKOVE

Uvod

1. Člankom 51. Zakona o izvršenju državnog proračuna predviđeno je da će svako ministarstvo i svi drugi proračunski korisnici utvrditi **visinu plaća po mjesecima koja u zbroju za cijelu godinu mora biti u okviru proračuna.**

Istim člankom (stavak 2) svi proračunski korisnici dužni su do kraja ožujka 2001. godine **izvjestiti Vladu o planu isplate plaća te mjerama i aktivnostima kojima će osigurati izvršenje** ove zadaće.

2. Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 22. prosinca 2000. donijela je zaključak kojim je **zadužila sva ministarstva** i državne upravne organizacije da, u okviru svoje nadležnosti, **predlože mjere uštede, odnosno racionalizacije, posebno na broju zaposlenih**, a sukladno planiranim sredstvima u Državnom proračunu za 2001.

3. Ministar znanosti 5. veljače 2001. obavještava Sveučilište da će se u razdoblju siječanj - ožujak financiranje materijalnih troškova obavljati na temelju dosadašnjih **akontacija sredstava za materijalne troškove** dok će se od travnja 2001. financiranje obavljati na temelju novih odluka Ministarstva. Nove odluke trebale bi se temeljiti na kriterijima koje će utvrditi Vijeće za novčanu potporu visokog školstva kao savjetodavno tijelo ministra znanosti i prijedlozima racionalizacije.

4. Vijeće za novčanu potporu visokog školstva na sjednici 23. siječnja 2001. započelo je s razmatranjem **kriterija za raspodjelu sredstava iz državnog proračuna (Razdjel 105 - MZT) za tzv. materijalne troškove** sveučilišta, veleučilišta i njihovih članica. Kriteriji su nakon dva sastanka Vijeća uobličeni u formulu koja još nije konačno prihvaćena.

Iz izloženog, a posebice iz zahtjeva Ministarstva znanosti i tehnologije od 5. veljače 2001. razvidno je:
a. Da se od fakulteta i akademija, tj. od Senata Sveučilišta zahtjeva da predloži mjere kojima će se proračunom planirani (bruto) godišnji iznos izdataka za zaposlene na Sveučilištu, nominalno manji za 10% od iznosa u 2000. godini, rasporediti u 2001. godini. Kako su izdaci za zaposlene u prva tri mjeseca 2001. isti kao u prethodnom razdoblju, ovaj zahtjev svodi se na to da se načini plan isplate preostalog dijela predviđenih iznosa za 2001. za razdoblje travanj - prosinac 2001.

b. Da Ministarstvo znanosti i tehnologije od fakulteta i akademija, tj. od Senata Sveučilišta u Zagrebu zahtjeva da predloži mjere racionalizacije tzv. materijalnih troškova (točka 2. Zahtjeva od 5. veljače 2001.).

Senat smatra važnim skrenuti pozornost na slijedeće:

1. Državnim proračunom za 2001. godinu tzv. tekući transferi Sveučilišta u Zagrebu predviđeni su u iznosu od 94.813.262 kune što je neznatno manje od iznosa dodijeljenog 2000. godine (96 milijuna kuna).

2. Uz zahtjev za racionalizacijom izdataka za zaposlene istodobno se zahtjeva predlaganje mjera štednje u izdacima za materijalne troškove ali se ne spominje mogućnost da bi se uštedama na materijalnim troškovima kompenziralo 10%-tno smanjenje izdataka za plaće pri mogućem rebalansu proračuna.

3. Zakon o izvršenju državnog proračuna izričito upućuje na posebno nepovoljan materijalni položaj visokog školstva jer člankom 50. određuje da će se moguće uštede u državnom proračunu **usmjeriti u znanost, obrazovanje** i pravosuđe i na novim gospodarskim projektima, **novim tehnologijama i novim proizvodima od strane mladih znanstvenika, te osnivanjem znanstvenih zaklada. Pregled mjera racionalizacije predloženih od fakulteta i akademija Sveučilišta u Zagrebu**

I IZDACI ZA ZAPOSLENE

Opće je mišljenje da **nije moguće u 2001. smanjiti plaće** tj. racionalizirati izdatke za zaposlene, kako bi se oni smanjili do proračunom planiranog iznosa jer su mogućnosti racionalizacije na ovom planu već iscrpljene.

Odgovori i prijedlozi

Smanjivanje broja zaposlenih (zapošljavanje, otpuštanje, zamjena, vanjski suradnici, znanstveni novaci, odlasci u mirovinu) - fakulteti, akademije i Sveučilište ne mogu autonomno odlučivati jer takve odluke donosi Ministarstvo, a regulirane su zakonskim propisima i Kolektivnim ugovorom koji su obvezujući.

Odluke o mogućem smanjivanju broja zaposlenih ili o linearnom smanjivanju plaća ne može donositi Sveučilište već Vlada koja je i predložila smanjivanje izdataka za zaposlene od 10%.

Racionalizacija se već provodi:

- Smanjivanjem broja administrativnog i ostalog osoblja čije se plaće i doprinosi na plaće financiraju iz državnog proračuna. Odlaskom u mirovinu ili prestankom radnog odnosa ne obavlja se zamjena osim za ključna radna mjesta. Odlasci se kompenziraju preraspodjelom poslova, angažiranjem vanjskih suradnika. Rad preko norme se ne plaća. Većina fakulteta i akademija smanjuje broj zaposlenih

administrativnih djelatnika ili upozoravaju na njihov nedostatak ("podzaposlenost"). Dio administrativnog i pomoćnog osoblja fakulteti i akademije plaćaju iz vlastitih prihoda. Tzv. zbirni koeficijenti za ove zaposlenike redovito su viši nego MZT doznava sredstava.

Mogućnost racionalizacije vidi se u srednjem roku formiranjem čuvarskih, servisnih i sl. službi na razini Sveučilišta i primjenom kompjutorske tehnologije.

- Smanjivanjem broja znanstveno-nastavnih djelatnika. Izvođači nastave su preopterećeni i nema prostora za smanjivanje broja ovih zaposlenika. Prirodni odljev (odlazak u mirovinu) se ne rješava pravovremeno pa dolazi do preraspodjele poslova, angažiranja vanjskih suradnika, zamjene nastavnica nižeg zvanja što smanjuje troškove, zamjene redovitih profesora predavačima nižeg zvanja ali sa skraćenim radnim vremenom i sl.

Produžuju se ugovori s umirovljenim profesorima na teret vlastitih prihoda fakulteta i akademija.

Ne isplaćuje se rad iznad punog nastavnog opterećenja, predavači rade s više studenata no što je predviđeno Kolektivnim ugovorom, u pravilu se posebno ne plaćaju dodatni angažmani (npr. mentorstvo diplomskih radova).

Većina fakulteta i akademija treba dodatne nastavnike. Već godinama se ne povećava broj nastavnika. Sredstva za plaće odobrena ukupnim koeficijentima nastavnika ne doznaju se u potpunosti. Broj norma sati pokazuje da nedostaju nastavnici za planirani broj sati.

Ako je opterećenje nastavnika manje od punog, norma se nadopunjava radom na poslijediplomskom i izvanrednom studiju.

Na nekim fakultetima i akademijama štedi se nezamjenjivanjem umirovljenih nastavnika.

Fakulteti otvaraju nove odsjeke i studije što traži nove profesore i povećava troškove ali se ne dobijaju viši iznosi od Ministarstva niti dopuštenja za nova zapošljavanja.

Većina izražava potrebu za asistentima i znanstvenim novacima. Zamjena umirovljenih profesora asistentima nudi uštedu ali ugrožava nastavi proces.

Izdavanja za zaposlene su i tako nedovoljna, plaće niske i nedopustivo je bilo kakvo (linearno) snižavanje plaća. Planirano smanjivanje sredstava može ići samo na štetu nastave i studenata jer je do sada već provedena maksimalna racionalizacija. Daljnje smanjivanje broja djelatnika ugrožit će nastavni proces. Racionalizacija se može postići normiranjem znanstveno-nastavnog područja te analizom dosadašnjih kriterija državnog financiranja. Konkretni prijedlozi racionalizacije su: "pokrivanje" nastave zaposlenicima drugih fakulteta unutar Sveučilišta ako se ne radi o predmetima iz matičnog znanstvenog područja i primjenjivanje odredbe da plaća za povećani angažman može biti uvećana za 37,5%.

Naknade za vanjske suradnike u nastavi: ukidanje državnog financiranja angažiranih vanjskih suradnika u nastavi je moguće ali a) radi se o malim iznosima, b) Sveučilište se time "zatvara" i c) ne šteti se jer se danas angažiranjem vanjskih suradnika zamjenjuju i stalno zaposleni za koje se ne može dobiti suglasnost Ministarstva.

Ne ukidati dodatke na plaće jer je njihov utjecaj na ukupne izdatke minoran.

Naknade troškova za zaposlene - fakulteti i tako dobijaju puno manje od predviđenog.

Sveučilište ne vidi mogućnost nadoknade planiranih smanjenih izdataka za zaposlene upotrebom vlastitih prihoda, posebice zbog slijedećih razloga:

- Udjel vlastitih prihoda u ukupnim prihodima Sveučilišta (1999.) iznosio je 27,5%. Iz vlastitih prihoda financira se 8,4% izdataka za plaće zaposlenika, 9,5% izdataka za vanjske suradnike u nastavi, 70% izdataka za honorare, 47,2% izdataka za troškove poslovanja i 43% izdataka za kapitalnu izgradnju. Od ukupno 289,6 milijuna kuna vlastitih prihoda čak 135 milijuna kuna usmjereno je u materijalne troškove i kapitalnu izgradnju;

- Ostvarivanje vlastitih prihoda je različito od članice do članice i iznosi od 1% - 56%;

- Struktura njihove upotrebe determinirana je posebnim pravilnikom;

- Na duži rok kretanje ovih prihoda je nepredvidivo; i

- U kratkom roku je njihova prenamjena neizvediva jer se njihovim usmjeravanjem u plaće i naknade zaposlenicima, kapitalnu izgradnju, kupnju najnužnije opreme, tekuće i investicijsko održavanje, a posebice u materijalne troškove, već kompenziraju nedostatna sredstva iz državnog proračuna. Preusmjeravanjem bi bila dovedena u pitanje redovna djelatnost fakulteta i akademija i izvršenje ugovora koji su u tijeku.

II TEKUĆI TRANSFERI

Sveučilište u Zagrebu **ne vidi mogućnosti racionalizacije (ušteda) na izdacima za materijalne troškove u kratkom roku, tj. u 2001. godini.** Analiza dostavljenih odgovora upućuje da fakulteti i akademije smatraju da bi se određene uštede mogle postići u dužem roku ali uz ispunjavanje pretpostavki kao što je preispitivanje organizacije Sveučilišta s gledišta racionalizacije poslovanja, uz prethodna ulaganja u obnovu zgrada i opreme, izračun realne cijene studija po studentu i sl.

Odgovori i prijedlozi

Nema nikakve mogućnosti racionalizacije izdataka za materijalne troškove, tekuće i investicijsko održavanje jer se racionalizacija provodi na različite načine već nekoliko godina. Fakulteti postupaju na način "dobrog gospodara" pa je zahtijevana racionalizacija izdataka za materijalne troškove kazna za štednju što je silom prilika članice Sveučilišta već prakticiraju.

Proračunska sredstva niti približno ne pokrivaju ove potrebe. Većina članica ne dobija u cijelosti predviđena sredstva, ona se doznacavaju sa zakašnjenjem što onemogućava njihovo učinkovito planiranje i trošenje.

Visina doznaka za materijalne troškove određena je povjesnom metodom prije više godina, ne mijenja se u skladu s promjenama na visokim učilištima, obezvrijeđena je inflacijom i uvođenjem PDV-a.

Nedostajuća sredstva državnog proračuna kompenziraju se iz vlastitih prihoda ostvarenih na tržištu - tamo gdje ih ima. Upozorava se na neodgovarajuće propise o namjenskoj upotrebi vlastitih prihoda (npr. od poslijediplomskih studija). Tekuće i investicijsko održavanje pokriva se uglavnom iz vlastitih prihoda. Fakulteti sufinanciraju studentske programe.

Primjeri racionalizacije: neki fakulteti i akademije smanjili su izdatke za materijal, energiju i ostale usluge unatoč rastu cijena; kontroliraju se izdaci za telefonske razgovore (posebno međunarodne); nastoji se štedjeti na grijanju (uvjet: rekonstrukcija sustava

grijanja); preusmjeravaju se sredstva iz znanstveno-istraživačkog rada za unapređenje djelatnosti. Senat Sveučilišta razmotrio je i raspravio niz konkretnih prijedloga racionalizacije izdataka za tekuće transfere koji su sadržani u pojedinačnim prijedlozima mjera fakulteta i akademija u prilogu ovog dokumenta.

III ZAKLJUČCI SENATA

Temeljem izloženog, Senat Sveučilišta u Zagrebu usvojio je slijedeće zaključke:

1. Smanjivanje izdataka za zaposlene za 10% u bruto iznosu, kako je to predviđeno državnim proračunom za 2001. godinu, nije prihvatljivo jer ugrožava ionako nisku razinu osobnog standarda zaposlenika Sveučilišta u Zagrebu.

S obzirom na nepodijeljeno mišljenje o prioritetnom značenju i o istovremenoj lošoj materijalnoj poziciji znanosti i visokog obrazovanja, Senat predlaže Vladi Republike Hrvatske **da izdaci za zaposlene u znanosti i visokom obrazovanju koji se financiraju iz državnog proračuna, u 2001. godini ostanu najmanje jednaki onima iz 2000. godine.** Potrebna sredstva moguće je osigurati primjenom odredbi članka 50. Zakona o izvršenju državnog proračuna Republike Hrvatske za 2001.

2. Sveučilište u Zagrebu ne vidi mogućnost racionalizacije (ušteda) na izdacima za materijalne troškove u kratkom roku, tj. u 2001. godini zbog nedostatnog financiranja ovih namjena iz državnog proračuna. Fakulteti i akademije Sveučilišta u Zagrebu već godinama primjenjuju brojne mjere štednje i nadoknađivanja nedostajućih sredstava pa objektivno nema mogućnosti za zahtijevanu dodatnu racionalizaciju.

3. Uspostava standardne sveučilišne autonomije temeljni je preduvjet stvarnog utjecaja Sveučilišta na proračunske izdatke. Sveučilište u Zagrebu spremno je u suradnji s nadležnim državnim tijelima **razmotriti dugoročne** aspekte financiranja Sveučilišta.

*

Konferenciji za tisak u ponedjeljak, 5. ožujka 2001, na kojoj će se javnost obavijestiti o ovim zaključcima, uz rektora prisustvovat će prorektor V. Leko te dekani S. Krajcar i Ž. Korlaet.

2. Razno

a) Prorektor V. Leko obavijestio je o tumačenju odredbi članka 18. stavka 12. (postotak priznavanja poslovnih izdataka od ostvarenih poslovnih primitaka) Zakona o porezu na dohodak koje je Središnji ured Porezne uprave Ministarstva financija uputio područnim uredima. Integralni tekst tog tumačenja podijeljen je dekanima.

*

b) Senat smatra da je krajnji rok da se osnuje Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu te ovlašćuje rektora da od ministra znanosti i tehnologije zatraži da se osobno založi za to da se to vijeće konačno osnuje.

*

c) S. Zrnčević pozvala je članove Senata da se pridruže proslavi 11. obljetnice AMAC-a Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije odlaskom na izlet na Zelenjak.

Sjednica je završila u 13.10 sati.

Rektor
Prof. dr. sc. Branko Jeren

Zapisnik sastavila
Branka Römer
Uz poziv broj 01-2/3-2001
od 26. veljače 2001.